

(medicā curiosa) videt esse de statuū perfe-
 ctione talis locutio. Itaq; nūquid legisla-
 tor xps/qui de est/cui pfecta sunt opa/p-
 fectaz dedit legē. que pneret media omo
 diffima retinēdi statuū pfectionis euāgelice
 et in magis ac magis pficiēdi/per opa nūc
 cōsilioz. nūc medijs istis. et nūc illis/pro
 qualitate psonaz/tempoz/et loqoz/cū ce-
 teris circūstantijs/que creberrime variant
¶ Fuit tpe Constatien. p silij quidā il-
 lic frater ordinis p̄dicatoz/asserens nullū
 esse posse in statu pfectionis/nisi tria vota
 cum pfectione solēni susciperet. Examina-
 ti doctores theologi obiecerūt de xpo qui
 nō ista vouit. imo nec apli omēs/nec disci-
 puli/nec virgo maria. Nam in ecclia pri-
 mitiua qñ erat pfecto xpiana. qñ erant eis
 omnia cōia/qñ null' egens erat inter eos.
¶ Legit q; vxores habuerunt multi/sicut ex
 anania et vxore sua colligitur et de petro cō-
 stat. Quid rursus q; hec assertio statui pre-
 latoz qui dicunt seculares detrahūt/quos
 tria hec vota nō fecisse cōstat. **¶** Non
 ne plati oēs/imo et clerici vniuersi in sacris
 ordinibz p̄stituti votū habēt castitatis. nō
 qualecūq; sed solēne/quale dirimeret m̄ri
 moniū iam p̄tractū. **¶** Dñt fateor q̄s
 uis nōnulli taliū vel nesciant vel nō atten-
 dant. Ideo q; nō exp̄serūt verbo illud vo-
 tum/qd factū p ipsaz ordinis susceptiōnez
 p̄firmauerūt. quē admodū nouitius trans-
 acto anno iudicat p̄fessus. vtens vestibz p-
 fessorū/nec reclamās verbo. **¶** Ut vi-
 deo iam nō pōt de impfectione status iste
 culpari ex carentia voti castitatis. Sed qd
 de altero duplici voto dicet. **¶** Colli-
 gitur in primis p̄tra dictū fratē q; votum
 vnū pōt fieri nō additis alijs et hoc in secu-
 lo. Colligit deinceps q; sacerdos secularis
 habet statuū pfectionis saltē in hac p̄petua
 subiectōe voti castitatis. Colligit tertio q;
 si iuramēti vinculū. si p̄terea fides i bap̄tis-
 mo p̄missa nō min' obligant deo q̄s votuz
 voluntariū. nihil p̄hibet sacerdotes hmōi
 canonicos collegiatos et reddituatos/ sta-
 rum pfectionis obtinere. **¶** Arpecto
 declarationē. **¶** Siquidē facilis est
 hōne quilibet taliū debet obedientiaz su-
 premo abbati christo et eius vicario supre-
 mo et p̄nter inferioribus vsq; ad decanum
 suū. vel alterū immediate sibi p̄posituz/quo-
 cunq; noie dignitatis appellet. sit vn' sint
 plures in vnū sicut capitulū. Ecce obediē-

tiam et vt sepe iuramento firmatas. Jurat
 omnis de nouo gremio vniuersitatis in-
 grediens rectori suo. **¶** Civiliter in-
 telligit tale iuramentū/nō de omnibz vni-
 uersaliter/sed quātū se potestas ordinaria
 rectoris extendit. **¶** Attendū est pla-
 ne sic intelligi. Sed nec aliter iuramenta
 vel vota religiosoz sup obedientia plena-
 ria respectu suoz superioruz debet accipi-
 dum videlicet superior iubens regule se cō-
 former. Alioquin in multis quilibet voto
 cōstrictus regularis obseruātie h̄re potest
 et velle et nolle. Isti latius/isti stricti. Po-
 test quoq; iubenti cōtra limites regulares
 Abbati vel priorī cur ita facis dici. sed nō
 passim aut leuiter sine grādī cā. **¶** Vi-
 deo quē admodū pcludere vis obedienti-
 am in secularibz prout in monachis inue-
 niri. Sed quid de voto paupertatis indu-
 ces/cum seculares sint p̄prietarij. sint sub
 distinctis rectoris. sint in distinctis mensis.
 sint ementes et vendentes. dantes et mutuā-
 tes. **¶** Videtur istud nō ob stare per-
 fectioni paupertatis. si fuerit apud tales in-
 situm veraciter illud p̄p̄eticū. diuitie si as-
 fluant nolite cor apponere/ vt sint talibus
 vtentes/quasi nō vtētes. Qualis erat pau-
 lus/ q̄les apli quos fortassis dicit Aug. iō
 altissimā vouisse paupertatē. similit' de casti-
 tate et obedientie votis. Qd si taliter habe-
 re diuitias sit impfectum. Dic mihi de tot
 abbatibz/prioribz/ceterisq; plurimis reli-
 gionū p̄fessoribz quid censebit. quos con-
 stat nec sub eodē rectori iacere. nec in eadem
 mensa p̄medere. sedere cū ceteris qui ven-
 dunt/emūt/dispensat/agunt demū in nul-
 lo qd appeat secularibz reddituatis dissim-
 ile. **¶** Brandis potius inuenit ad
 huc differentia. qm̄ portio data secularibz
 de comuni dotatōe tot' ecclie sue dū diui-
 ditur id qd comune est p singulos/cedit in
 verū dominiū cuiuslibet. Nō sic apud reli-
 gionū p̄fessores/ quozū multis p̄mittitur
 vsus rerū plurimarū/vel p dispensatōe in
 alios/vel p sua sustentatōe. dñio semp apd
 superiores remanēte. **¶** Dicūt scio ta-
 lia plures eoz/si vero magna ps aliter sua
 seruat/ipi p̄siderent. Neq; leuiter vel arro-
 ganter seculares dijudicent/qui cū suo(q;
 lem notant imperfectionis) dominiū/p̄nt
 vsus modestū ne dicamus modestior em
 frugaliter exercere. Concludendum igitur
 ad vnū/ q; solus status religionis xpiane

De perfectione cordis

sub abbate ipso est status perfectionis / sicut solus est caritatis et salutis extra quem nec salus stat / nec perfectio. Sicut tamen in sua latitudine perfectionis via multe, quedam plures quedam minus ad propedim propinquantes. **A** Quid sibi blandiuntur ergo religionum professores et institutores? **¶** Existimant quod regule per eos date vel explicate dum sub quadam perfectione et obligatioe retinet suos professores quos communi vocabulo religiosos dicimus ipsam statum ingredimur. non quidem perfectionis iam habite vel exercere / sed adipiscere. **¶** Ecce iam diuertunt isti a vera significatione huius quod est perfectio christiana. dum fatentur homines in religionis statu positos esse non ad hominis perfectionis exercitium / quod certe premissis repugnans est. Est enim christianus omnis in statu perfectionis exercere / dum sibi vacat pro loco et tempore. imo et hoc etiam ex promissione seu voto perfectionis baptismalis. custodiendo obedientiam. castitatem. et paupertatem iuxta vocatorem suam / et si non semper in actuali exhibitione tamen in animi preparatione et habitatione iuxta precepta deducta. **¶** Considerare non venit de nobis / ubi dere consistere. Rursus omittenda est hominis disceptatio super perfectione statum / quam sapere videtur pharisaica gloriatio. pro qua profecta scripsit apostolus suam profundissimam ad Romanos epistolam. **¶** Concludens salutem nostram esse ex gratia dei / ut non gloriemur ante eum stulta presumptio omnis carnis. Porro quod de statu sui perfectionis gloriatur. **¶** Cogitet quod non in statu perfectionis esse / sed perfecte vivere laudabile est. **¶** Penset quod quanto gradus altior / tanto casus grauior. **¶** Terreat illud Augustini Aristotelico forme verbo. **¶** Inberemo bene vivere summa perfectio est. male autem vivere summa damnatio. **¶** Et iterum / sicut inquit. non facile inueni meliores / quam qui profecerunt in monasterio. sic nec eis qui defecerunt deteriores. **¶** Utrum vero plures in talibus vocatis perfectionis statibus proficiant quam deficiant / non lo te curiosam esse in inuestigando. nec temerariam in iudicando. nec superbas in ostendendo. nec garrulam in disputando. quia iam in multorum moribus periculosorum et uersationibus magis quam in codicibus et disputationibus veritas experitur. que concludit aperte religiones huiusmodi facticias nequaquam dare perfectionem / sed frequenter in contrarium eius quod intenderunt / non sui / sed abutentium vicio / vel ex improportionalitatis suis moribus vite. seu viuendi regulis se fortassis altioribus miserabiliter dilata-

buntur. **¶** **A** **F**iat mihi secundum consilium tuum quoniam quidem in omni statu perfectionis homines inuenire contingit / habentes obedientiam / castitatem / et paupertatem in animi promptitudine / secundum quam in seculo dici possunt obedientes. et in matrimonio casti. et in maximis diuitiis pauperes spiritu. **¶** Ac exinde producantur ex his medijs ad augmentum et perfectionem caritatis supra multos in religione in celibatu / in mendicitate / viuentes. **¶** **¶** Recte dicis / si tamen sollicite tibi precaueris ab erroribus Ioviniani et aliorum similibus detractionum perfectioni consilio / qui confundere videbantur ad unam equalitatem seu pariam meritam coniugium cum virginitate. et cum carnis cum ieiunio. obedientiam regularem cum seculari libertate. diuitias cum paupertate / vindicationem licitam iniurie proprie cum indulgentia et mansuetudine et ita de consimilibus.

¶ Absit ut ita desipiam / ut obseruationi detraham consiliorum. Quauis enim non obligent hominem ad obseruationem suam. quia iam non essent consilia sed precepta. **¶** Nihilominus teneo assentire quod discreta consiliorum obseruatio / ceteris paribus est perfectior quam tamen modo preceptorum. **¶** **¶** Docte loqueris et discrete de obseruatione consiliorum / dum iungis quod sit discreta. et addis ceteris paribus. **¶** Potest itaque fieri / quod prebere alteram macillam percutientis. aut dare pallium tollenti tunica / et ita de consimilibus sit viciosum. dum percutiens aut rapiens per impunitatem fit deterior / et in perniciem rei publice dissimulatio talis vergit. **¶** Contingit iterum / quod homo non obsequans consilia per votum / nec per actualis operis exhibitionem / habeat intensiorem et certiorum in corde preparationem eadem obseruandi consilia dum implementationis faciendi sibi necessitas vel utilitas occurrerit. **¶** Quis non dixerit plures valere aurum quam plumbum / sed ceteris paribus intellige. **¶** Nam multum plumbum maioris est pretij / paucissimo auro. **¶** Sic comparationes semper examina. quam vix aliter est quam comparata habere se possint ut excedentia et excessa. **¶** **¶** Concedimus itaque esse. **¶** Sed nunquid perfecti est ista tria habere / obedientiam. castitatem / paupertatem sub voto sicut habent religiones (quos Anselmus nominat facticias quod facte videntur post institutionem legis euangelice) ut ea que consiliorum erant fierent sub precepto / homo quod subderet se perpetue seruituti propter illum cui seruire regnare est et cuius vincula sunt alligatura salutaris.

Ac p̄inde mutat statū de q̄dā libertate secu-
 li in p̄petuo sub voto iugū. **¶** Habz
 hoc oīs doctoz s̄nia / q̄ op̄ bonū factū cuz
 voto / circūstantiā accipit q̄ de se meliorat
 ip̄m. **¶** Et q̄ religio q̄libet facticia / p̄sistit es-
 sentialit̄ in h̄ triplici voto q̄uis in regulis
 z institutiōibz alijs varia sit z lata d̄ra ma-
 xime inter varietatē finis p̄imi sub deo si-
 ne p̄intēto. **¶** Sortit̄ deniqz talis q̄libet reli-
 gio nomē stat̄ rōne iā p̄acta / imo z status
 p̄fectōis s̄m̄ moderos. antiq̄s silētibz ap-
 pellat̄. **¶** Quo pacto p̄t̄ istud nomē
 tam egregiuz z nobile / plurimis q̄ sunt in
 h̄mōi religionibz p̄fessi / p̄uenire / q̄s esse ne-
 mo negat multū imp̄fectos vel ex ignoran-
 tia. vel ex naturali z morali impotētia / vel
 ex certa malicia. **¶** **R̄**ñsio iā sicut z ob-
 ic̄tio p̄acta est. **¶** Pro cui⁹ elucidatōe ple-
 niori distinguunt loquētes de p̄fectōe statu-
 um / q̄ stat̄ est aliq̄s p̄fectōis nō vt habite
 sed ad ip̄scēde / q̄m̄ in ip̄m z p̄ ip̄m saragit
 p̄fites p̄fectōez adq̄rere / nō q̄licūqz mō sed
 sp̄alit̄ p̄ tria vota cū anēxis regule z insti-
 tutis. **¶** Est inq̄unt ali⁹ status p̄fectōis vt iā
 habite z exercēde in alios. q̄l̄e dicit̄ esse sta-
 tū p̄latōis / ad quē spectat alios nedum se-
 ip̄os / purgare / illuminare / p̄ficere tanq̄s hie-
 rarchicū statū in ecclia. **¶** **A**ccēiā ap-
 p̄bare videt̄ hec distinctō illud qd̄ cābat̄ d̄
 ip̄roprietate locutiōis / dū stat̄ p̄fectōis ille
 dicit̄ qd̄ nō ex se p̄fectos h̄y / sed p̄ficiēdos vi-
 deat logic⁹ si seq̄t̄. **¶** Iste est stat̄ p̄fectōis ad-
 quirede / ergo ē stat̄ p̄fectōis. **¶** Nūquid nō
 apt⁹ vocat̄ scola / vel via / vel disciplina ad
 p̄fectōez ad ip̄scēdā q̄s p̄fectōis abso-
 lute. **¶** Quis diceret q̄ religiosus est in statu
 glorie p̄petue / est t̄m̄ in statu talis glie. non
 quidē adeptus sed ad ip̄scēde. **¶** **N**o-
 lum⁹ vt p̄dixim⁹ vbi de re p̄stiterit deserui-
 re p̄tentioni de noīe. **¶** Propterea neqz repu-
 tam⁹ hic insitendū si stat⁹ curatoz debeat
 dici stat⁹ / vel t̄m̄mō grad⁹ / vt p̄cedat̄ gra-
 dus p̄fectōis exercēde / z nō stat⁹ / s̄m̄ illos
 qui nō dicit̄ eē statū sine voto / vel obliga-
 tione p̄petua. **¶** **S**i p̄cedat̄ hoc illis
 nōne sūt curati suis eccl̄is sel̄ suscepti ob-
 ligati / nō cedere / nō fugere tāqz veri pasto-
 res / quēadmodū suis sūt astricti maiores
 p̄lati. **¶** **D**icit̄ q̄ nō / z h̄ ex duplici si-
 gno. primo qz p̄t̄ intrare religionē absqz
 ip̄eali disp̄satiōe pape. nō sic epi. **¶** Rursus
 qz facultatē h̄nt liberā resignādi vel p̄mu-
 tādī q̄lis nō p̄cedit̄ ep̄is. **¶** **D**iversi

tas arguit̄ et hac duplici radice / qz vbi ma-
 ius piculū ibi cauti⁹ agēdū fuit. **¶** **A**set autē
 mai⁹ piculū si fas esset ep̄is passim eccl̄ias
 suas dimittere / q̄s de curatis. **¶** **N**ihilomi⁹ ē
 p̄portional obligatio iure diuīo curato ad
 suā eccl̄iaz / z p̄latoz maiorz ad suas cathe-
 drales. ita scz qz neuris licitū ē absqz ratō-
 nabili cā deserere ceptā eccl̄iaz. **¶** **S**z euidē-
 nior cā req̄rit̄ / vbi mai⁹ vt dicit̄ ē imineret
 piculuz. **¶** **D**inc de p̄latis papa retinuit sibi
 cognitōez sp̄ealē. nō ita de curatis. **¶** **P**-
¶ **P**robabilis ē ista r̄ñsio. q̄ sequēt̄ ifert
 curatos eē tā in ḡdu q̄s in statu p̄fectōis ex-
 ercēde. **¶** **N**ō ita de religiosis q̄ vt tales. p̄ci-
 si sūt. nō p̄sūt ceteris. nec sūt sacerdotes nec
 clerici / vñ monach⁹ d̄r̄ q̄si sol⁹ / z p̄lāgens /
 seu dolēs. **¶** **Q**uo pacto igit̄ p̄t̄ ali⁹
 q̄s curat⁹ deserto statu p̄fectōis maior⁹ ad
 statū minoris vltro descēdere vt monach⁹ fi-
 at. **¶** **D**icit̄ aliq̄ qz hoc nō p̄t̄ nisi rō-
 nabilis cā subsit. cui⁹ cāe p̄gnitōez / papa re-
 liq̄t̄ eoz p̄scie. **¶** **E**st aut̄ rōnabilis cā / si cura
 e⁹ videt̄ eē se scādalousz p̄plo suo. si penit⁹
 eptū / s̄ufficiētē / z ignaz p̄ suscepti regimi-
 nis officio / q̄ cāe sufficiētes sūt etiā in ep̄is
 vt a papa. vel sp̄otanei vt inuiti trāsserant̄
¶ **D**ouet̄ ex diuerso nonnullos ista q̄
 fit trāslatio de monachis ī ep̄os. **¶** **A**duersat̄
 inq̄t talis assumptō duplici voto / obedie-
 scz z paup̄tatis. q̄m̄ z diuitias h̄nt sine p̄fe-
 ctionis diminutōne put̄ ab eis p̄cedit̄. et a
 suis abbatibz cū regularibz disciplinis ab-
 solutū. **¶** **R**ñdet̄ isti diuitias se h̄re ī
 ep̄iscopio. **¶** **N**ō in p̄prietate possessiōis / sed
 in officii disp̄satiōis. **¶** **D**at̄ exēplū de m̄f̄i-
 monio. qd̄ dat̄ primo homi in officii p̄pa-
 gatōis / nō in remediū libidinis / vt mō da-
 tur aliquibz hac sola de cā. q̄s esse p̄stat̄ nō
 idoneos ad p̄lificandū. **¶** **S**ic inq̄unt diui-
 tie retinent̄ a q̄busdā vt secularibz pro solo
 sui solatio / nō in officii. **¶** **E**cōuerso repit̄ ī
 p̄latis monachis / q̄ diuitias q̄b̄ añ renun-
 ciauerūt nō amplectunt̄ in p̄latura p̄ solat̄
 tio p̄prio magis q̄s antea / sed ad disp̄satio-
 nis obseq̄osum in paupes officii. **¶** **D**-
¶ **D**esup̄ ē inspector de⁹ q̄ nouit̄ intētiōnes
 cordis alt̄ in pluribz se h̄re q̄ dixit̄. **¶** **O**p̄ibz
 credite. **¶** **L**oq̄mur h̄ nō q̄les sunt s̄z
 quales eē debeāt monachi dū p̄laturas as-
 sumūt. **¶** **Q**ui p̄t̄erea nō absoluūtur ab obes-
 dientia s̄z mutāt̄ illā sub sūmo p̄ntifice q̄n-
 tū z q̄liter priorē vitāz vident̄ regularē nō
 posse cum p̄lationis executione seruari.

idē in omni statu p̄fectionis hoīs
 tre p̄tingit̄ habentes obedientiā ca-
 / z paup̄tatē in animi p̄p̄rietate
 ā in seculo dici p̄t̄ obedientes z in
 monio casti. et in maximis diuīs
 tres spiritu. **¶** **A**c eūde p̄dicit̄ qz
 edis ad augmentū z p̄fectionē ca-
 supra multos in religione in celibz
 mendicantē viuētē. **¶** **L** **R**ate
 ramē solite nō p̄uenit̄ ab erro-
 Nouiniani z alijs similibz detrahē-
 ctioni consilioz / q̄m̄ h̄ndere vi-
 ar ad vñā equalitatē seu para me-
 iugū cū virginitate. etiam carnis
 nō. obedientiā regularē cum loca-
 tate diuitias cū paup̄tate vñā
 licitā iniurie p̄p̄rie cū indigē-
 suerudine z ita de consimilibz.
 ut vt ita desipiam / vt obseruati-
 ā consilioz. **¶** **Q**uāuis enī nō ob-
 iem ad obseruatiōē suā. qz iam
 t̄ cōsilia sed p̄cepta. **¶** **N**ihilomi-
 o: assentire qz discreta consilioz
 o / ceteris partibz est p̄ferior q̄m̄
 eptoz. **¶** **D**octe loqueris
 e obseruatiōē p̄silioz dū in q̄s
 eta. et ad dis ceteris partibz. **¶** **P**-
 qz p̄bere alterā macillā p̄cūm
 nullū tollenti tunicā / z ita d̄o
 ciosum. dum p̄cūtiens aut̄
 p̄p̄rietatē fit deterior / z in per-
 publice dissimulatio talis ver-
 git̄ iterū / qz homo nō obfūis
 vorū. nec per actualē op̄is ept̄
 habeat̄ intensiōē z certiorē in-
 onē eadē obseruādi p̄silia dūz
 faciēdi sibi necessitas vel vñā
 erit. **¶** **Q**uis nō dixerit̄ pl⁹ valent̄
 dū / sed ceteris partibz intelligē-
 libū maioris est p̄cū pauclū
 sic cōpationes semp̄ ex amia-
 er est qm̄ p̄pata h̄re se possunt
 z excessa. **¶** **L** **Q**oncedimus
 sed nūquid p̄fect⁹ est ista m-
 etiā. castitatē / paup̄tatē sub vo-
 t̄ religiones. **¶** **Q**z Anselm⁹ nō
 t̄ face vident̄ post̄ in p̄m̄tione
 helice / vt ea que p̄silioz carnis
 p̄p̄rio / hō q̄z subderet̄ se p̄p̄rie
 p̄pter illū cui seruire regnare
 egi frenis summa libertas et a-
 cula sunt alligatura salutis.

De perfectione

Confirmat hoc ea que sup seculariū obedientia differuisti. Sed nūquid super esse difficultas maior videt in mendicantibus/ qui iam vtiq; nequeūt vere dici mendicantes/ cū suppetat eis ius plenum diuini naturalis et positiuū/ recipiendū tpa/ lia a subditis/ ita vt ipi iam nō solo titulo naturalis necessitatis accipiant necessaria qui titulus solus pprie reddit medicantes/ esse simul et dici. Alioquin reges gentiū et omnis hō generaliter accipiēs aliquid ab altero qui dat sponte. pici possit mendicare. **T** Dicerēt aliqui mendicantes id circo remanere/ qz titulo possessorio renūciant/ et solo quo pnti sunt titulo paupertatis aut naturalis necessitatis petunt gratiā nec vrgent si negent/ nec titulo iuris diuini vel naturalis impellūt hoc p causa sua sed de paupib; curant certant/ et disceptāt. **A** Fateor ita vel dici vel fingi posse/ sed veritas nec illud/ nec cassat. **T** Sic volunt dici epm fuisse mendicā/ nō quoniā esset dñs vniuersoz. Quid enī verius sed abdicauit a se et si nō dominiū tamē dominiū vsu. Sic voluerūt aliqui nedum monachos/ nedū clericos/ sed platos omnes cū papa et cardinalib; debere paupes esse/ vel mendicos. exēplo xpi mgti. Dicūt alij minus in pte loquētes q; ecclesiastici seculares/ et si nō mendicēt/ vniūt salte; de elemosinis qsi scz pure gratis collata susceperint/ et nō vt oparij digni cibo suo/ dño pro se et alijs deseruientes.

Secūda pars principalis que statim ostendit quid inquirat.

Oditimus interim materiam hanc medicitatis/ que q̄t difficultates et ambages attulerit/ pferim in regula minorū/ qui ex appropriationē assumūt et in pprio et in omni/ multitudo decretaliū extrauagantiū nunc istarū nunc illarū/ maxime tpe Joh. xxi. satis insinuat. Renertat orō sermo noster ad initiū/ qd erat inherere sup cordis totalitate seu perfectione. vbi questio surgit scitu digna/ scz si cor teneat pro sua pfectione seruanda/ semp illud agere qd reputauerit eē deo placētū/ meritiq; maioris. **T** Resoluit hec questio tua sub generaliorib; terminis. Si ppositis alicui duob; bonis i cōpossibilitib;/ semp qd melius est/ illud eligere teneat. **A** Placet resolutio/ pro/

sequere qd sit in ea veritatis. **A** Fuerunt dicētes/ maius bonū dum pponit voluntati semp ampli⁹ mouere/ nec posse voluntatē in electionē boni minoris tūc ferri. Alioquin data esset facultas libertatis i malū voluntatis. **A** Scis particulū p̄ficiē. hoc esse dānatū/ et tamē quid ad rationē taliū rñdet. elucida qz ppositis simul duob; disparib; in bonitate/ semp minus bonū pparū maiori habet rationem mali. Volūtas aut nunq; ferri pōt in apparenā malū/ fm dionys. et aresto. qz nemo ad malū aspiciens opat. **T** Fortiter opponis. sed vtrūq; dissoluit. si pfunde respiciatur. natura liberi arbitrij qd est facultas rationis et volūtatē/ siue liberū deratione iudiciū. Cetera nimirū creature nō rationales ferunt in finē suū ex p̄determinatione superioris cause regentis/ nec habēt i sua potestate modos oppositos tendendi i suos fines. Sed vno mō quelibet spēs opatur. vt vrundo quelibet facit nidū suū parimō. sic apis fauos. sic aranea telas/ sic formica colligit bladū. Atvero rōnalis creatura/ quia p̄cipit p̄ insitā et p̄iunctā rationē/ diuersos modos ad eundē finem veniendi/ nec ad vnū limitat. facultatē habet hoc vel illo medio vti. Hoc aut nō est in malū sed grande p̄uilegiū volūtatē q̄uis illo contingat abuti. **A** Nōne salubrius esset humane creature q; in star a taliū ligaretur. ad vnū p̄secutionis finis sui modū quia p̄inde nec peccaret/ nec a suo fine deficeret. Nōne p̄terea sic videm⁹ in sublimioribus creaturis/ q; p̄fectiores inter eas sūt/ que sub pauciorib; motib; finem suū cōsequuntur/ sicut deus in se p̄fectissim⁹ est/ qui nullo vel eget vel agit motu. Cur igitur nō erit sic in inferiorib; creaturaz. et in hominib; sicut in angelis. **T** Volūtas optima sapientissima et ordinatissima p̄mi cōditoris/ in hominib; solerter attendenda est/ quoz duplex est status post primū innocētie depditū. vnus vie. alius patrie. verū illud erit in patria qd arguis de mortuū quadā vnitare quē ad modū nūc exemplificas in angelis. Sed in via queda/ ta est ad merendū voluit altissim⁹ hanc hominib; dare facultatē/ vt relinqueret eos i manu cōsiliū sui. Alioquin necessitas limitata/ quā laudē/ quod meritū/ quod premium reportaret. Duc accedit gratie donūz paratū omnib; non renitentib;/ qd diuio

quodam et unico nec perturbabili ductu / p /
 mouet ad vltimū finē nostrū. nō minus q̄
 grauitas deorsum aut leuitas sursum.
E **S**up est prior mea obiectio q̄ minus
 bonū respectu aliorū incōpossibilis / habz
 ratōez mali. // **T** **C** **D**emi satis. sed neq̄
 unt oīa simul dici. **L**oncedo in primis. q̄
 volūtas nō pōt fieri in malū sub rōne ma
 li. cū bonū vel appens bonū sit p̄riū eius
 obiectū. **Q**uin etiā min⁹ bonū maiori col
 larū incōpossibili / pōt sub hac p̄cisa colla
 tionis rōne rōez h̄re mali / et ita nec poterit
 vt sic acceptari. verūm̄ habetur hic duplex
 euasione seu remedij via. **P**rimā dicim⁹
 facultatē suspensiuā / quasi mediā in velle
 et nolle. fugam et p̄secutionē. acceptationem
 et refutationē. **L**ui⁹ facultatis suspensiuē
 tanta virtus est in via / q̄ p̄positis quibus
 cunq̄ obiectis bonis aut malis citra vlti
 mū finē / imo fm plurimos ip̄o etiā vlti
 mo fine p̄posito / poterit se voluntas tenere
 in suspensio ne neutriū acceptet vel refutet.
 s; se figat cū rōne q̄si pl⁹ deliberatura. **N**ec
 optet hic q̄rere q̄uo pōt hoc fieri / qm̄ natu
 ra volūtatē sic a primo p̄ditore data ē sup
 agentia naturalia / vt nō rapiat̄ seu opella
 tur mor̄ irruere / sed se sistere fas habeat / ac
 p̄inde spaciū deliberatōis ne fallat̄ ita sibi
 cōcessum est. **N**ec est altera p̄ vitādis erro
 ribus et vicij̄ p̄sultioz exercitatio. **P**rudē
 tie quidē nil obest ampli⁹ q̄ p̄cipitatio / ne
 q̄ rōem cōsulēs / neq̄ cōsulenti morā gerēs
Video iuxta viā hanc non optere vt
 duobz bonis inequalibz p̄positis et incom
 possibilibz / volūtas necessario velit maius
 bonū. // **N**ō optet vt eligat / quia nec
 optet vt conferat ad inuicē illa duo bona /
 sed fertur vltro in obiectū suū qd̄ in se bo
 nū est / et vt tale p̄ntat̄ sibi. **A**t si p̄ges inq̄
 rere cur deserit maius bonū? **R**ndebo qm̄
 sola volūtas est sibi frequēter sufficiēs cau
 sa vel ratio q̄ istud eligit. et illud non. **N**ec
 exterior alia ratio querenda est. **C**ur istud
 vocant aliqui exp̄ientiā p̄prie libertatis vel
 vsū eius. vt si querat̄ a voluntate. cur ita
 facis / iure r̄ndeat illud satiricum inferens.
Sic volo sic iubeo sit pro ratōe voluntas
Et itaq̄ nullū possumus in diuina volū
 tate respectu creaturarū hoc vel illo t̄pe vel
 gradu vel specie cur aliud inuenire. **S**ed
 nec apud gr̄maticos in pluribz impositō
 nibus terminōz aliter dicunt / q̄ sic placuit
 impositozi. **Q**uāuis causarū inquisitio p

pinquarū non frustra sit ad cognitionem
 diuinorum / nobis qui primaz et sufficien
 tem non sufficienter possumus intueri. q̄
 plene cognita nihil incertum liquetur.
Transi nunc ad formam p̄posite du
 bitationis. apiendo non quid voluntas
 possit / sed quid agere teneatur. // **T** **C** **E**
 nebitur aliquādo minus bonum propo
 nere vel acceptare / dum est alteri maiori in
 composibile / et hoc dum minus bonū ca
 dit sub p̄cepto. et maius est in solo consi
 lio. // **F**ateor hoc. **S**ed ponam⁹ am
 borum quodlibet cadere sub p̄cepto nō
 quidē simul / quoniam implicaret / cum po
 nantur incōpossibilia / sed sub distinctione
 qua tenet iste vel vnū vel alteruz de duobz
 acceptare. nūquid peccabit minus bonuz
 eligendo / sp̄reto maiori? // **P**endet re
 sponsio maxime ex cōsideratione libertatis
 iam exposita / fm̄ quam potest abbreviato
 verbo dici / q̄ sufficit eligere minus bonū.
 non equidez sub hac ratione qua est min⁹
 bonū / sed quia bonū / et quia sub distinctō
 ne licet nō absolute p̄ceptū. // **R**ed
 das oro p̄spiciā hanc conclusionē. quesi
 non concedit̄ nescio quis hominū viato
 rum tutus erit / quin teneat̄ illud semp̄ age
 re / quod melius esse p̄spererit. **H**oc vero si
 quis compleat aut implere valeat circūda
 tus tot in firmitatibus / non satis inspicio
Rursus ex aduerso militat̄ doctorū magne
 reputationis assertio / q̄ in p̄ficiendo regi
 minibz animarū tenetur p̄latus eligere me
 liorem. **M**ilitat̄ illud qd̄ nolle fieri p̄fectū
 iam contēnere est. **N**am regredi / est iam lā
 guere est circa p̄cepta dei. iam nō ex toto
 corde. ex tota mente. ex tota anima. ex om
 ni fortitudine. ex viribz omnibz diligere de
 um. quoniam maioribz omissis dat homo
 se minoribz. // **P**otenter ad vtrālibz
 arguis. **S**tat nihilomin⁹ veritas in robo
 re suo / cuius ignorantia scrupulos affert
 inerraticabiles cōscientijs volentibus am
 bulare in via dei / dum vel in spem temera
 riam / vel in timorem irrationabilem dila
 buntur. // **T**uum erit igitur palaz fa
 cere veritatem hanc p̄cipue per manu
 ductiones exemploz n̄m̄ morales et grossas /
 prout erigit hec materia. // **F**iat **A**d
 stituamus mentis oculos in religionibus
 approbatis nec lapsis / vt **A**rthusienf. et
 celestinoz (Hodie enim celebritas agi
 tur **P**etri celestini) **S**it prior / habens sub

se quatuor fratres petrus, paulū, andream,
Jacobum. Dicit eis cōuocatis. Acce qua
tuor sunt officia pro conuictu religioso cō
plenda. Primū est cōtinuatio diuini serui
tū/ vel diuini operis in ecclesia. Secundū
est ministratio ciboz et aliorū necessarioz
fratribz. Tertū est scriptura librorūz qui
bus fratres informēt. Quartū speculatio
diuinozū exemplo marie, sicut necessarioz
rum ministratiōe habet mariba. Pono di
cit prior/ electionē cuiuslibet istorum vni
cuiqz vestrū/ quōuis voluntas mea vel cōsi
liū magis declinat in iūgere tibi petro
primū officū. tibi paulo scdm. tibi andree
ternū. tibi iacobo quartū. Et vero magi/
verbo xpi ad cecū. Dic quid vis vt faciam
tibi? **CA** // Recipio casum et quid elicere
vis expecto. **CA** // Volo sane p̄tinus eli
cere/ q̄ vtterqz p̄missoz/ liber est accepta/
re vni de quatuor. vbi et prior vnum fieri
per alterū melius iudicabit non cogendo/
sed consulendo. **CA** // Perge p̄sequenter
CA // Perge/ dicens q̄ inter opa quatuor
anteponita nō dubiū quin vnum sit de se et
in genere suo meliusqz alterū. Nihilomi
nus dicit (arbitroz) nemo peccare petrum/
si voluerit in illo q̄ de sc̄do loco vel tertio
propositūz est exerceri. **CA** // Des aliud
elucidationis exemplum. **CA** // Sit ho
mo multas a deo gratias habēs. vnaqz p̄
dicationis popularis. Alterā lectionis do
ctoralis. Alterā inquisitionis nouarū veri
tatū p̄ futurā dis hereticis vna quoz solita
rie quietis ad vacandū sibi cōtēplandūqz
celestia. **CA** // Constat vtrūlibet hāz gratiarūz
talentū esse p̄missum a deo. **CA** // Constat p̄terea
nō posse simul vtrūqz talentū hōmōi posse
ex equo distribui. Remaneat igit op̄porter
optio possidenti/ quā gratiā exequi ne vas
cua sit eligere/ excepto dūtaxat v̄gētis ne
cessitatis articulo/ quo casu vel simili iam
nō esset duoz dissimiliū et incōpossibiliūz
electio libera/ sed ad vniū limitatio certa.
B **CA** // Respicit̄ exēpla priora primū. Dic
exemplum respiciēs hominē ad seipm.
CA // Querunt doctozes si debeat hō semp
p̄teri de peccatis. Rūdet̄ inter cetera mul
ta, q̄ dolorosa contritio quōqz possit obesse
melioribz exercitijs/ quo casu possit obmī
ti p̄tinuatio sua. Sic dicit̄ de cōpassionibz
bus a primi calamitatibz qm̄ iubemur fle
re cum flentibz. nihilomin⁹ obmitti potest
hec cōpassio vel recogitatio p̄ bonis alijs

Dicere similiter sup̄ in numeris alioquin
nunq̄ esset finis/ nunq̄ consiliū certū/ nūq̄
q̄ exercitiū stabile circa quodcūqz. nisi con
clusio teneretur conformis ei que dicta est
Sufficere potest homini deū querēti, de
um toto corde diligenti/ si ea studuerit im
plere que sibi p̄cepta sunt. **CA** // Iuxta illd. Si
vis ad vitā ingredi serua mādata. **CA** // **CA**
Quid est igit q̄ sup̄ instinctibz tot et tanta
scripta sunt/ vt sequat̄ homo meliora q̄ in
spirat ei deus. **CA** // Nec lāqueat (vt iaz de grego
rio sumptū dicebat) circa p̄cepta. sed atten
dat que sit volūtas dei. nō in modo bona
sed beneplacēs et p̄fecta. **CA** // Sit deniqz spūas
lis discernēs inter omnē diē. **CA** // **CA**
Deditur sum plurima p̄ annos plurimos su
per instinctibz hōmōi/ si posset fundari sta
bilis regulatio cordis nostri. tandē non in
uenio regulā certiorē et fideliorē q̄ dei le
gem. iuxta illud ps. Consiliū meū iustifi
cationes tue/ in quibz. s. deus semel locut⁹
est/ et idipm̄ non repetit. **CA** // Scribit̄ aut̄ pros
pheta terribilē de sequentibz cor suū/ sentē
tiam. Dimisit inquit eos fm̄ desideria cor
dis eoz. **CA** // Ibi in adinuentiōibz suis. **CA** // **CA**
Vixit iste qui crebro cōmonitus vt crederet
amicorū consilio. Rūdebat se vtiqz velle/
imo et debere illud facere. **CA** // Nam quis est ad
errandū p̄liuioz/ q̄ qui sp̄reto alioz con
silio suo fisis fuerit? **CA** // Subiūgebant. **CA** // **CA**
Fac igitur hoc et illud quale cōsiliū? **CA** // **CA**
Subsistebat inquirēs. **CA** // Si sub pena peccati mor
talis p̄sulerent illud agendū sibi. quo casu
nollet obniti sed eniti p̄plere. **CA** // Si vero des
centiā quādam xpi vel rebz accōmodā dum
taxat intrēderēt suadere/ dicebat hoc reman
ere in arbitrio suo. qz nō tenemur sp̄ et in
omnibz meliora p̄plecti. **CA** // **CA** // **CA**
Novi quē intelligi das silētio. velle dāres sui talis res
sponsione. **CA** // **CA** // **CA**
Est incōprehēsi
lis humane diuersitas p̄plexionis vel p̄di
tionis/ nedū in pluribz homibz/ sed in vno
eodēqz diuersis. nō dico annis. non mensi
bus. nō hebdomadis. sed diebus horis et
momentis. **CA** // **CA** // **CA**
Fortū est insup̄ illud Aresto. q̄
delectatio in opatione tenet et auget illam.
CA // **CA** // **CA**
Et metrū vulgatum habet. **CA** // **CA** // **CA**
Quō natura ne
gat nemo feliciter audet. **CA** // **CA** // **CA**
Et quoniaz con
suetudo est altera natura. hinc suadet̄ vt
quam quisqz nouit in qua nutritus est ex
erceat artem/ et sit cōtētus sorte sua. **CA** // **CA** // **CA**
Cur non poterit p̄sciū homo cōditionis et ins
clinationis pp̄rie/ p̄ tpe vel p̄suetudie dare

se tali quod operatur delectabiliter exercitio/ et si videatur humilius statu suo. **D**ocum obferuato iugiter quod preceptiua domini voluntas fiat. aut eam dum apparuerit implere paratus sit/ dicens ex sententia illud orationis dominice **F**iat voluntas tua. **R**emaneat adhuc post omnia prior allegatio/ quod nolle fieri perfectum peccatum est. quia iam non ex toto corde diligit deus. **I**mo dicunt tales quod hoc est fieri peccatum/ et ex toto corde diligere deum/ dum cauetur in primis offendere criminaliter eum. dum preterea suscipiunt cum gratia actione gratiam bonitatis sue/ que nolu/ it eos obligare ut semper illud agere tenerent quod esset in se melius. sed acceptat de paupercula nostra munus obsequii qualiscumque. **N**ec postremo sic languet circa precepta que sibi suscipiunt implenda/ quin ista strenue. vigilianter. integre et quasi superogate studeat exercere. **S**intque in isto statu patientes atque longanimes/ non ut **L**ayn vagi per alieni status oblectationes. non profugi a facie tribulationum/ quas suus secum status affert. scientes nullum proorsus esse viatoris status quem non circumtencant aduersitates plurime. **P**ropterea non querit ob aduersitates sui status mori in alium vel alium fieri transitum. sed perstat patientia vincens eas/ cum illa securitate conscientie/ qua iudicat esse statum suum cum salute. **A**lioquin fateor vel mutandus esset/ vel corrigendus/ vel deservendus. **N**os autem loquimur aduersus eos qui volunt in omnibus scire quid melius est. quasi non satis sit in christiano/ si se sciat in statu salutis esse. **N**ec tamen ad sublimiora quicquam prohibemus progredi. **S**ed neque ad hoc semper teneri sentiamus/ neque semper expedire pronunciamus. propter instabilitatis detrimentum. **Q**uo fit ut minora tenere fortiter. sepe sit consultius quam assidua vacillatione ad precepta nati. **N**os supposita doceant exempla. **P**etrus eligens in se qui seruitium ecclesiasticum. continuabit illud. nihil aliud attendens quod sociis nouerit impositum. **P**aulus ita ministrabit temporalia. ut non necesse habeant conqueri spiritualibus intendentes. **A**ndreas industris fidei scribet libros alijs profuturos. **J**acobus itaque se dabit deuotioni. ita studebit in celis conuersari quod alijs in occupatione positus. gratiam. auxilium et gloriam valeat promereri. **R**ecte sicut in vno corpore vero/ laudatur membrum si rite fecerit

officium deputatum. quod cuius appareat altero vilius. **C**ituperat autem/ si preposere velit alienum licet honorabilius officium accipere. **S**ic in corpore mystico diuisiones gratiarum esse commemorauit plures apostolus. **P**otest ille predicare. sic ita. potest etiam libere contemplari. **P**otest in homine manus vice pedum corpus aliqui sustentare. **N**emo tamen diceret manus debere passim/ambulationi se tradere. **S**entio communita multaque profunde recogitas quod centralis finalis punctalisque reductio in via dei est pre ceteris omnibus/ veraciter agnoscere quid iubeat deus. **S**ic ille summus abbas noster. sic noster pastor. nos oues simplices pascue eius. **A**lioquin quantumcumque sit zelus ardens et feruidus ille tanquam scientia carens preceptis est ad ruinationem. **P**ropterea beatus vir qui in lege domini meditatur die ac nocte/ ut sciat quid iubendo prohibendoque. velit deus. **N**am per consilium ligatur nemo. cuius raro fiat ut homines precepta strenue compleant/ quin quodammodo supererogent et misceantur consilijs. **V**ide quod qui diligit deum exempli gratia sub quatuor gradibus posset implere preceptum sub vno gradu vel duobus. facit igitur amplius quam necessesse fuerit ad salutem. quod superogatio consilij nominari potest. **A**dde multos esse qui perfectioribus operibus intendentes. minus incomparabiliter acquirere de perfectione dilectionis dei/ quam in sua propria vel electione vel vocatione permanentes in imperfectioribus. **F**uit apud athenas quidam magnus cuius quasi pro contumelia commissa est emundatio platearum ciuitatis. **S**uscipio libens inquit et talem operam dabo ut ipsa ciuitas munda sit. **Q**uo sic impleto contigit ut officium prius vilissimum et gloriosum putaret. **D**ixit vnus de prudentibus nostre etatis dum fieret collatio super officijs vel artibus vel scientijs. **Q**uisquis in sua arte sic exhibet se ut excellat in ea/ ille laudandus/ ille suscipiendus/ ille eligendus. **S**uperest adhuc scrupulus/ habens ex predictis que videtur asserere nullum esse consilium vel querendum vel dandum nisi de preceptis. **Q**uod dicere quid aliud est quam consilio pro gratiam penitus annullare. dimisso quolibet homine in latitudine preceptorum. **S**i data esset cuilibet homini tanta cognitio

diuinorum preceptorum. tanta ad illorum impletio-
 nem dilectio quanta requiritur et sufficit ad fi-
 nem beatitudinis adquirendum. non est opus
 ampliori consilio. hec sententia esset satis cui
 liber hoc faceret et uiuus. Verum longe aliter est
 hinc religiones particulares sub christi religio-
 ne generali et de se sufficienti superaddite mul-
 tiplicateque sunt. Hinc quotidie noua vel
 incipientium in via dei/vel in ea proficientium
 consilia. Hinc porro tam multiplex apud
 plurimos conquisitio partium verarum/partim
 fallax/et sepius mendax/super distributione
 talenti commissa. quale sibi quisque suadet le-
 uibus et causis esse datum. Sit illud tale
 tum scientia conquisita. Sit eloquentia in re-
 bus humanis. sit animarum regendarum ars.
 sit zelus eorum. hinc appetitus ille non dicam
 ab initio prelatorum/magisteriorum/officiorum
 predicatorum ad populum/que omnia reuelaret
 utinam caro et sanguis. Denique religio-
 num ingressus et professio misceat aliquan-
 do secum puluerem si non lutum densum susten-
 tationis habende carnaliter otiose et laure
 nec spiritus in manibus prelati ponitur aut reci-
 pitur/sed caro. ¶ **N**egare nequeo/sic
 et non dolere non valeo miseriam nostram hanc
 communem/que ut frequenter incedit non recto
 nec immaculato calle. Sed non eueram est apud
 dicitur. Qui episcopatum desiderat. bonum opus de-
 siderat. Quod dicitur comprehendit in se prima-
 tum quorumlibet aliorum regiminum. ¶ **T**
 Erabis ad materiam diu multumque nobis
 alias ventilata. Sed hoc unum refert placet
 ad premissa/veluti concluderem per apostolica verba.
 Si potes liber fieri magis utere. Scis quod
 nam omnis prelatio seu dignatio verissime pre-
 uitus est. Nec frustra nec ficta nec medose
 dicit se summus pontifex seruus seruorum/ tamquam
 habens omnes homines impositos super caput
 suum/redditur de omnibus rationem. Si consi-
 deret igitur vehementer et acriter homo quod ni-
 hil de se possit humana industria pro salute
 pro correctione/pro eruditione hominum. Ita
 ut ubi plus aliquando proficere crediderit/
 ibidem non potuisse sed obesse frequenter repiat
 quia pueri difficile corriguntur et stultorum in-
 finitum est numerus. Durabit profecto stolidi-
 tatem humane presumptionis non expectantis
 ut vocetur. nec vocari satis esset nisi simul co-
 geres. Quo pacto cogeres? Per auctorita-
 tem et legem vel dei reuelatis. vel prelati mittentis.
 ¶ **S**ed allegabis gregorium in omelia

Nemo est qui veraciter dicere possit. Tale
 tum minime accipi. non est unde rationem pos-
 nere cogar. O deus equissime quot hominum
 temerarios ausus hec consideratio minus
 intellecta sefellit. Quot insultationes inas-
 nes/et noxias proximorum reprehensiones in-
 duxit. ¶ **T**estis est et valde seruus secta cum suis
 conspiciunt innumeris. Aduersus quos oportet
 tunc decretales condere/ ne quis auctoritate
 propria presumat predicare. Quod ad ceteros
 actus hierarchicos extenditur imo nec frat-
 na correctio fieri secure potest nisi multo di-
 scretionis sale condita sit. ¶ **Q**ua ra-
 tione poterit ergo diuinum preceptum compleri
 diligere proximum tuum sicut teipsum. Cui con-
 sonat illud sapientis. Mandauit deus uni-
 cuique de proximo suo. Denique de eadem non
 tam corporaliter quam spiritualiter largienda. Ac
 quia maledicitur qui frumentum abscondit in
 populis. Nam sapientia abscondita et the-
 saurus inuisus/que utilitas in vtriusque. Ac
 seruus piger non/quia dissipauit sed quia
 in sudario (quod mundum est) pecuniam seruauit
 uit domini. seuerissime dicitur est. ¶ **T**
 Douent ista dum allegantur. Habendum
 est idcirco super talibus consilium ut scire
 valeat homo quid agendum. Agendum in-
 telligo non pro sola erogatione consilii/
 sed necessitate precepti. Consurgit autem pre-
 ceptum altero trium modorum quos tetigi-
 mus vel a deo reuelante. Vel prelati legi-
 time iubente. Vel urgente necessitate. Ad-
 dimus quartum. Si facta esset obligatio vel
 tronea voluntate. Que vero sit necessitas
 vrgens determinari non potest nisi prout
 sapiens iudicabit. quauis collatio de obli-
 gatione ad elemosinam corporalem satis appro-
 ximat ad inueniendum obligationem ele-
 mosine spiritualis. ¶ **T**u qui times de ab-
 sensione talenti/ qui dum tibi vacas di-
 cis ut quid perditio hec? Exerce potissimum
 tui cordis talentum. fac omnibus de illo
 seruitium. Sit in eo peregrinatio tua. sit
 predicatio. sit communitio. sit elemosine dis-
 tributio. sit illud hospitale miserorum om-
 nium. Quo pacto dices/orando pro qua-
 libet et in qualibet aduersitate proximorum
 pro sua eruditione. castigatione. consolati-
 one. patientia. cibo. potu. veste sanitate?
 Sciet pater omnium deus/ et volet desis-
 derium pauperis exaudire. et preparatio-
 nem eorum audiet auris sua. ¶ **A**nima
 Quantum potest colligere attentio mea

Omnis prelatio seu dignatio seruus est

R

De meditatione

Hinc religiones particulares sub christi religio-
 ne generali et de se sufficienti superaddite mul-
 tiplicateque sunt. Hinc quotidie noua vel
 incipientium in via dei/vel in ea proficientium
 consilia. Hinc porro tam multiplex apud
 plurimos conquisitio partium verarum/partim
 fallax/et sepius mendax/super distributione
 talenti commissa. quale sibi quisque suadet le-
 uibus et causis esse datum. Sit illud tale
 tum scientia conquisita. Sit eloquentia in re-
 bus humanis. sit animarum regendarum ars.
 sit zelus eorum. hinc appetitus ille non dicam
 ab initio prelatorum/magisteriorum/officiorum
 predicatorum ad populum/que omnia reuelaret
 utinam caro et sanguis. Denique religio-
 num ingressus et professio misceat aliquan-
 do secum puluerem si non lutum densum susten-
 tationis habende carnaliter otiose et laure
 nec spiritus in manibus prelati ponitur aut reci-
 pitur/sed caro. ¶ **N**egare nequeo/sic
 et non dolere non valeo miseriam nostram hanc
 communem/que ut frequenter incedit non recto
 nec immaculato calle. Sed non eueram est apud
 dicitur. Qui episcopatum desiderat. bonum opus de-
 siderat. Quod dicitur comprehendit in se prima-
 tum quorumlibet aliorum regiminum. ¶ **T**
 Erabis ad materiam diu multumque nobis
 alias ventilata. Sed hoc unum refert placet
 ad premissa/veluti concluderem per apostolica verba.
 Si potes liber fieri magis utere. Scis quod
 nam omnis prelatio seu dignatio verissime pre-
 uitus est. Nec frustra nec ficta nec medose
 dicit se summus pontifex seruus seruorum/ tamquam
 habens omnes homines impositos super caput
 suum/redditur de omnibus rationem. Si consi-
 deret igitur vehementer et acriter homo quod ni-
 hil de se possit humana industria pro salute
 pro correctione/pro eruditione hominum. Ita
 ut ubi plus aliquando proficere crediderit/
 ibidem non potuisse sed obesse frequenter repiat
 quia pueri difficile corriguntur et stultorum in-
 finitum est numerus. Durabit profecto stolidi-
 tatem humane presumptionis non expectantis
 ut vocetur. nec vocari satis esset nisi simul co-
 geres. Quo pacto cogeres? Per auctorita-
 tem et legem vel dei reuelatis. vel prelati mittentis.
 ¶ **S**ed allegabis gregorium in omelia

de premissis omnibus circa perfectionem cordis in dei dilectione conquistis. **P**rimum et principium est semper oculus cordis habere prout sapiens iussit ad illa que precepit deus. **A**etera vero omnia tanquam in uania quod accessoria reputare nisi pro quanto fuerint vel voto proprio/vel superioris iniuncto precepta. **N**on ita tamen ut accipiamus quasi velamen malicie libertatem in diuinorum latitudine preceptorum/ sed bona et equa fide studeamus seruire deo in sanctitate et iusticia coram ipso omnibus diebus nostris/ nec ita periculum amemus ut pereamus in illo. **R**ecte colligere sentis. hec fac ut diligere deum ex toto corde perfectoque cognoscas.

Terminat. **T**ractatus doctoris consolatorij venerabilis magistri Johannis de Heron Cancellarij parisiensis de meditatione.

Prima considera.

Quid sit meditatio et de triplici oculo.

Meditatio cordis mei in conspectu tuo semper. **F**elix certe qui cum propheta potest ex sententia dicere verbum istud. **S**ed videamus primo quid sit meditatio cordis. non pro carnali/ sed spirituali corde. **E**st autem meditatio vehemens cordis applicatio ad aliquid inuestigandum et inueniendum fructuose. **E**t hec applicatio fortis habet difficultatem/ que quandoque est maior/ quandoque minor. **Q**uod ut intelligamus presupponamus ex creditis. et ab experientia/ cor nostrum conditum esse. et habere tres species oculorum. **O**culos scilicet mentales. rationales. et sensuales. **E**t ex illis est virobique vnus oculus in cognitione/ et alius in affectione. **F**undatur hec distinctio in quadam alia distinctione qua distinguimus hominem habere portionem seu faciem rationis duplicem. **Q**uarum superior vertitur ad leges eternas/ altera ad temporales. neutra tamen in actu suo dependet ab organo corporeo. **S**ub istis est ratio demersa corpori que sensualitas appellatur. **P**rimus horum oculorum vocatur ab aliquibus oculus mentis. **A**lter oculus rationis. **T**ertius oculus corporis.

Secunda confide.

Iste triplex oculus per peccatum conturbatus est.

Ait ab initio bene condite rationalis creature talis ordo/ ordinisque tranquillitas. que ad nutum et meritum imperium sensualitas rationis inferiori/ et inferior ratio superiori seruebat. **E**t erat ab inferioribus ad superiora prius et facilis assensus/ faciente hoc leuitate originalis iusticie/ subuehente sursum corda. quemadmodum naturaliter ignis sua leuitate fertur sursum. **A**duero per quod aduersus deum supremum ingrata proditio demeruit auferri hanc iusticiam originalem. subintravit podus grauissimum et comitatus peccatum. quod miseram et captiuam animam trahere non cessat ad infima/ tanquam circumligata sit funibus. catenis et copedibus vincula. et in mendacitate et ferro. **S**icque modo mirabili. imo confusione miserabili est facta ordinis prioris conuersio. imo puerisio. que in homine sic merito tenebris et carcere ceco. conturbatus est in tra oculus vtriusque triplex/ per infectionem in sensualitate. per obnubilatoem in inferiori rationis portione. et per quadam excecationem in rationis portione superiori.

Tertia considera.

Meditandi difficultas prouenit ex pena peccati principaliter.

Habemus ecce primariam causam difficultatis/ quam in meditatione sentimus/ quam in habendis semper ad deum oculis experimur. facit hoc penalis grauedo deorsum iugiter impellens. quemadmodum videre est sensibiliter in aqueductu. que tota facilitate defluit in unam/ continetur autem cum sursum leuatur. non tamen cum violentia. **N**on aliter est de humano corde/ quod ad infima prius leuiter effluit. hancque et illac veluti sine retinaculo vel labore descendit. **Q**uoniam facilis est/ ut ait poeta/ descensus auer ni. **S**ed reuocare gradum superasque euadere ad auras. hoc opus. hic labor est.

Quarta considera.

Meditatio non solum fit in cognitiua sed etiam in affectiua.

Perscrutemur consequenter ex predictis naturam seu proprietatem meditationis/ quoniam et hoc ipso que necessaria nobis ad deum tendentibus